

NÁVRH PLÁNU ČINNOSTI

Svazek obcí Metropolitní oblasti a aglomerace (MOA)

na období 2026–2027

Podklad pro jednání – Setkání primátorů v Praze (Valná hromada SO MOA), leden 2026

1. Celkový kontext situace při vzniku SO MOA

- a. Evropská komise v červenci 2025 představila návrh zásadní reformy financování unijních politik po roce 2027, která výrazně mění dosavadní podobu politiky soudržnosti i její institucionální ukotvení. Základním prvkem reformy je vznik **jednoho Evropského fondu (EF)**, jenž integruje dosud oddělené oblasti – politiku soudržnosti, společnou zemědělskou politiku, rozvoj venkova, rybářství, námořní politiku, vnitřní bezpečnost, migraci a sociální oblast – do jednoho společného rámce. Cílem tohoto kroku je zvýšit flexibilitu, efektivitu a strategickou provázanost evropských investic. Evropský fond má disponovat objemem přibližně 865 mld. EUR, přičemž jeho struktura zahrnuje šest tematických sektorů od regionálního rozvoje až po dopravu, bezpečnost a obranu.
- b. Tato změna zásadně rozšiřuje tematický rámec, v němž se budou metropolitní oblasti a aglomerace (MOA) pohybovat. Poprvé se totiž kohezní financování explicitně dotýká oblastí, které byly dosud pro MOA spíše okrajové, jako je bezpečnost, migrace či vybrané aspekty zemědělství. Zároveň bude kohezních prostředků pro státy jako je ČR výrazně ubývat a bude zde tlak na efektivní využití a doplnění chybějících zdrojů financování. To vše klade nové nároky na strategické plánování, mezioborovou koordinaci a schopnost MOA reagovat na širší spektrum politik EU.
- c. Zároveň na úrovni EK vznikají **nové nástroje a fondy (např. Fond konkurenceschopnosti)**, v rámci kterých mohou pro MOA vznikat nové příležitosti. Pro čerpání nových fondů je třeba mobilizovat vhodnou absorpční kapacitu, definovat nové projekty a investice s přidanou hodnotou.
- d. Na národní úrovni se klíčovou změnou stává zavedení **Národního a regionálního partnerského plánu (NRPP)** jako jediného programového dokumentu, který nahradí stávající operační programy. NRPP bude schvalován Evropskou komisí jako celek a bude strukturován do tematických kapitol odpovídajících hlavním oblastem Evropského fondu. Zásadní je skutečnost, že NRPP bude pracovat s **jednou finanční obálkou**, přičemž rozdělení prostředků mezi jednotlivé priority bude probíhat na národní úrovni. Evropská legislativa stanoví pouze závazné podíly, zejména minimálně 43 % prostředků na klimatické a environmentální cíle a 14 % na sociální oblast.
- e. **Pro programové období 2028-2034 lze usilovat až o cca 55 až 65 mld. Kč z NRPP při zachování současné alokace okolo 12 % z prostředků EFRR na udržitelných rozvoj měst. Nadto je možné v novém období usilovat i o větší část prostředků. Vzhledem k vyjmutí tohoto pravidla z nařízení je však nezbytné tento závazek prosadit na národní úrovni při tvorbě NRPP a jeho struktury.** Zároveň je nutné usilovat o zachování/udržení rozumné hranice financování operací, širokého spektra uznatelných nákladů při realizacích, významného % prostředků pro všechny typy regionů (zejména pro méně rozvinuté a tranzitní) a dalších aspektů, které mají dopad na výši financování. Vedle NRPP je třeba usilovat také o nové zdroje z Evropského fondu konkurenceschopnosti, který na města zatím necílí a u nichž bude důležité vyjednat adekvátní obálku i s ohledem na možnosti příspěvku MOA k naplnění oblastí jako konkurenceschopnost, duální projekty v

obraně atd. Důležité bude výrazně zvýšit tempo čerpání dalších fondů a nástrojů, v čemž MOA výrazně zaostávají (viz přímo řízené programy).

- f. Dalším klíčovým principem NRPP je **výkonnostní model financování**, kdy proplácení prostředků bude vázáno na dosažení předem definovaných cílů a milníků, nikoli pouze na vykázané výdaje. Tento přístup má přímý dopad na přípravu projektů v území MOA, neboť vyžaduje přesnou definici výsledkových indikátorů, kvalitní datové zázemí a schopnost prokazovat reálné dopady intervencí, a to až do úrovně reforem v klíčových sektorech a politikách.
- g. Priority Evropské komise pro období po roce 2027 reflektují kombinaci dlouhodobých megatrendů a aktuálních politických výzev. Mezi hlavní oblasti patří posílení bezpečnosti a odolnosti, zelená transformace, sociální soudržnost, digitalizace, inovace a konkurenceschopnost, včetně důrazu na umělou inteligenci, kyberbezpečnost a návratné finanční nástroje. Tyto trendy jednoznačně posilují roli metropolitních oblastí a aglomerací jako klíčových uzlů hospodářského rozvoje, inovací, mobility a klimatické transformace.
- h. Pozice České republiky v jednáních o EF a NRPP dlouhodobě zdůrazňuje nutnost **respektování územní dimenze**, zachování samostatné kapitoly územního rozvoje v NRPP a transparentní metodiky alokací. ČR zároveň podporuje výkonnostní orientaci, avšak požaduje dostatečnou flexibilitu při nastavování milníků a možnost kombinace výsledkového a výdajového přístupu.
- i. Metropolitní oblasti a aglomerace v tomto kontextu vystupují jako jeden z mála aktérů s konzistentní a dlouhodobě formulovanou pozicí. MOA jednoznačně požadují zapojení do přípravy NRPP již od počátečních fází a obhajují **ITI jako osvědčený hlavní nástroj metropolitního rozvoje**, který disponuje stabilními strukturami, odborným aparátem a vysokou absorpční kapacitou. Zároveň odmítají nahrazení ITI krajskými nástroji, u nichž identifikují rizika oslabení partnerského přístupu a metodické nejasnosti.
- j. Z provedené analýzy vyplývá, že bez aktivní a koordinované role MOA hrozí oslabení územní dimenze v novém programovém období. Současně se však potvrzuje, že integrované strategie, výsledková orientace projektů, důraz na klimatické a digitální investice a širší využití finančních nástrojů představují příležitost, jak postavení MOA v evropském i národním kontextu dále posílit.

2. Navrhované společné oblasti aktivity MOA pro 2026

Vyjednávání a partnerství

Založení společné platformy metropolitních oblastí a aglomerací (MOA) bude využito k posílení pozice v národním i evropském kontextu. MOA umožní důraznější akcentaci specifických potřeb a priorit metropolitních území při vyjednávání a přispěje k jejich výraznější viditelnosti na politické i odborné úrovni.

Vznikne tak silnější vyjednávací hlas při jednání s ministerstvy, kraji, institucemi EU, bankovními institucemi i dalšími partnery zejména při nastavování nového programového období, **zajištění dostatečné finanční alokace pro MOA prostřednictvím nástroje ITI a mobilizace nových zdrojů a fondů pro MOA**. Tato posílená reprezentace rovněž zvýší šance na úspěch v evropských a mezinárodních programech, zejména díky efektivnímu sdílení kontaktů, know-how a společné prezentaci projektových záměrů.

Strategie rozvoje území MOA

V reakci na hluboké změny, které Evropská komise připravuje pro období 2028–2034 je vhodné postupovat podle jednotného rámce pro tvorbu strategií pro MOA a nástroj ITI. Kancelář MOA bude v součinnosti s příslušnými centrálními orgány a institucemi koordinačním a řídicím prvkem v tomto úsilí a bude poskytovat podporu i vedení jednotlivým MOA při tvorbě těchto strategií. Pro tento účel bude zapotřebí připravit **kvalitní integrované strategie cílené na budoucnost a podporované oblasti v nového programovém období**. Zároveň zajistí podpůrnou a vyjednávací roli s meziobecní (CLLD, CLLD-U), krajskou (viz nástroje IRP) a národní úrovni (řídicími orgány nebo vlastníky kapitol NRPP).

Sdílení know-how a osvědčených postupů

Významným přínosem je i systematická výměna zkušeností, dat a analytických podkladů napříč všemi metropolitními oblastmi a aglomeracemi. Platforma MOA umožní **koordinovaný postup při tvorbě projektů, strategií, přípravě finančních nástrojů i návrhů nové legislativy**. Společná práce s odborníky, univerzitami, výzkumnými institucemi a soukromým sektorem povede k posílení inovačního a technologického potenciálu MOA. Klíčová je spolupráce se zahraničními partnery, ať už pro potřeby vyjednávání finančních rámců či přípravu konkrétních mezinárodních projektů a iniciativ.

Koordinovaný rozvoj

Kancelář MOA chce cílit své aktivity také na oblast dlouhodobého rozvoje a sladění přístupů a spolupráci mezi jednotlivými MOA. Koordinace rozvoje napříč územími umožní **plánovat a realizovat i rozsáhlé a technicky náročné projekty s dopadem na celé metropolitní oblasti**. Společné postupy posílí synergie mezi investicemi a zajistí efektivnější využití finančních i odborných kapacit v klíčových sektorech, mezi které patří zejména průmysl, energetika, doprava, životní prostředí a digitalizace včetně umělé inteligence. Synergie budou klíčové i s ohledem na využití dalších zdrojů financování, monitoringu legislativních opatření majících obecně dopad na rozvoj a regulaci MOA. Proto má kancelář MOA ambici reprezentovat jeden hlas vůči národním i EU entitám.

Propagace a komunikace

Zvláštní pozornost bude věnována **jednotnému přístupu ke komunikaci a propagaci**. Vznikne jednotná vizuální identita a komunikační strategie směrem k veřejnosti, médiím i relevantním partnerům. Aktivní prezentace MOA a dosažených úspěchů (např. zrealizovaných integrovaných řešení) na jednáních a prestižních událostech přispěje k posilování povědomí o jejich roli a významu, včetně navazování strategických partnerství a sdílení úspěchů jednotlivých členů.

3. Definice krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých cílů SO MOA v kontextu přípravy nového programového období EU 28+

a. Krátkodobé a střednědobé cíle (2026-2028)

- Vyjednání s ministerstvy a politickými představiteli ČR
- Nastavení spolupráce s AK ČR, NS MAS a dalšími partnery
- Dojednání rámce spolupráce s kraji ve vztahu k IRP
- Jednotný rámec strategií MOA a ITI
- Koordinační role kanceláře MOA mezi jednotlivými ITI
- Metodická, analytická a evaluační podpora pro MOA a ITI
- Propagace a komunikace
 - Prezentace jasných dopadů rozvojových investic MOA (nejen ve městech, ale i do regionů a ekonomiky ČR)
 - Jednotná vizuální identita MOA
 - Společná komunikační strategie
 - Prezentace na národních a mezinárodních fórech
- Vyjednávání o zachování obálky na územní dimenzi (ITI)
- Tlak na maximální míru financování v různých typech regionů
- Udržení mechanismu rozdělování prostředků ku prospěchu nástroje ITI
- Vyvíjení úsilí pro vyšší flexibilitu a uznatelnost finančních prostředků až do úrovně operací
- Maximalizace územních dopadů všech relevantních projektů
- Návrh mechanismu čerpání dalších finančních prostředků mimo NRPP
- Posilování spolupráce s mezinárodními partnery, zástupci v EU organizacích a různých institucích
- Řízení diskuse o:
 - využití a tvorbě nových finančních nástrojů,
 - strategických partnerství (formálních i neformálních).

b. Dlouhodobé cíle (2028+)

- Dojednání finančních prostředků, systému implementace a podmínek z kohezní politiky a dalších prostředků EU pro období 28+
- Nastavený systém využití finančních nástrojů pro MOA
- Permanentní koordinační a reprezentační role kanceláře MOA při jednání s vládou, ministerstvy, institucemi EU a dalšími partnery
- Sladování postojů napříč MOA, koordinované řešení v oblastech metodik, strategií a politik (např. v oblasti SUMP, MAP, Sociální klimatický fond apod.).
- Výměna zkušeností, dat, analýz mezi MOA, spolupráce s univerzitami, výzkumem, soukromým sektorem, tvorba analýz a evaluací

- Iniciace a zajištění přípravy společných projektů mezi MOA a vůči jiným stakeholderům, mj. v oblastech dopravy, energetiky, průmyslu, ŽP, inovací, digitalizace a AI apod.
- Aktivní vstup do high-tech a inovačních oblastí prostřednictvím účasti v projektech, strategiích i dalších aktivitách.
- Realizace projektů v přímo řízených programech pro MOA (ELENA, LIFE, NCFE, EIB atd.).
- Posílení postavení a kompetencí MOA v regionálním rozvoji ČR (např. skrze novelizaci zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje)
- Permanentní společný hlas MOA při řešení problémů v implementaci EU fondů vč. realokací a nastavení výhodných podmínek v rámci relevantních výzev pro MOA.